

opačné: obecnou normou podle naší ústavy jest jak zákon tak nařízení, zákonem je norma vydaná parlamentem, nařízením norma vydaná vládou; vláda ovšem může vydati nařízení jen na základě zákona, t. j. jakéhokoli právně relevantního usnesení parlamentu ve formě zákona, byť by nebylo generelní normou. — Slabinou vývodů Kelsenových jsou, myslím, ony velmi nezřetelné pojmy »alle wesentlichen Momente« (které má obsahovati zákon) a »verhältnismässig untergeordnete Momente« (které mohou býti ponechány nařízením). Stačilo by Kelsenovi, kdyby každý zmocňovací zákon obsahoval zcela abstraktní klausuli jakožto směrnici vládě, na př.: vláda se zmocňuje upravit nařízením... majíc na zřeteli prospěch státu a jeho obyvatelstva? Asi ne. Je patrné, že podobných směrní bylo by možno utvořiti velikou stupnicí od nejabstraktnější formulace až po podrobnou úpravu věci a je otázka, kdy řekneme, že jsou tu dány »alle wesentlichen Momente«. A kdo to stanoví ve státě, kde není instituce ústavního soudu?

Mám za to, že zmíněné posudky učenců, o jichž autoritě ovšem nikdo nepochybuje, neznamenají pro naši otázku ještě: Roma locuta...

—n—

»Úvod ve studium právnické.« Členská schůze Všehrdu spojená s přednáškou p. prof. Hory konala se dne 9. října v Karolinu. Schůzi četně navštívenou kolegy z prvního roku zahájil starosta kol. dr. Šejhar, načež p. prof. dr. Hora přednášel o právnickém studiu. Upozornil nejprve na důležitost studia vysokoškolského vůbec, na význam vstupu na vysokou školu, ukázal, jaký význam má vlastně akademická svoboda: na jedné straně přestává ona kontrola prospěchu i chování, které je student podroben na střední škole, na druhé straně je student nadále sám za sebe odpověden, řídí do značné míry sám svoje studium. Přechod na vysokou školu je pro právníka tím těžší, že na střední škole vůbec o právu neslyší, a že si tedy nepřináší na universitu aspoň nějaký sebe menší základ, jako studující jiných oborů. Velká většina právníků nemá při příchodu na fakultu vůbec ponětí o tom, co zde bude studovati, neví, co to vlastně je právo, a chce je studovati jen proto, že nemá nějakého odborného zájmu. Často pak trají mínění, obecně rozšířené, že studovat právo znamená nadřít všechny paragrafy a že býti dobrým právníkem znamená znáti z paměti zákony do posledního písmene. P. prof. Hora ukázal krásně, jak naprosto mylný je tento názor. Nestačí znáti litery zákona, je nutno znáti jeho životní náplň, život v celé jeho šíři a hloubce, pro nějž je zákon určen a pro nějž je jeho existence nezbytná. Právo svými normami prostupuje celý život jednotlivců i společnosti, provází člověka od narození po celý život, při všech událostech menších i větších, aniž si člověk sám uvědomí, a i po smrti ještě pečuje právo o jeho pozůstalost. Dokonalý právník, zejména praktický, musí tedy znáti život, se všemi jeho potřebami a poměry, jak jest podkladem právních předpisů, neboť pak teprve může právu rozuměti, pak teprve pochopí jeho účel, úkol a význam a bude ho uměti náležitě užívat. Uvědomíme-li si to vše, pak poznáme, že studium práva není naprosto tak nudné a suchopárné, jak se obecně má za to. Ovšem záleží hlavně na právnících samých, aby se obecný úsudek o nich změnil. Dokonale vzdělaný stav právnický, poctivý a svědomitý, vynikající rozhledem po otázkách životních bude jistě základem státu. Ke konci doporučoval přednášející také, aby posluchači nedali se svěsti k vášnivému a zaujatému stráníctví a k nenávisti vůči odpůrcům, při studiu i později. Přednáška měla velký vnější úspěch. Bylo by si jen přát, aby se dostavil také úspěch vnitřní, aby posluchači se podle ní skutečně řídili. Po přednášce informoval starosta kolegy o významu a úkolu spolku a kol. Ježil o činnosti Společenského odboru. Schůze byla slibným znovuzahájením členských schůzí Všehrdu.

J. B.

Monopol živelního pojištění. Ministerstvo zemědělství připravuje osnovy zákonů o zveřejnění krupobitního a dobytčího pojišťování. Zásady osnovy o krupobitním pojištění vzbudily ostrou kritiku odborné veřejnosti. Pojištění zemědělců mělo by totiž býti podle osnovy povinné a provádění bylo by svěřeno výhradně státu. Proti těmto zásadám se namítá, že dosud je pojištěna jen asi jedna desetina půdy země-

dělské proti krupobití a že tedy nucené pojištění by znamenalo jaksi násilí proti oněm zbývajícím devíti desetinám; zásadně ovšem by nebylo námitek proti rozšíření krupobitního pojištění i na půdu dosud nepojištěnou, avšak statisticky je zjištěno, že nebezpečí živelních pohrom a zvláště krupobití není ve všech krajích republiky stejně vážné a že jsou u nás i kraje, kde po dlouhou řadu let se krupobití nedostaví. Námítky pojistných odborníků jsou namířeny také proti určování pojistných premií, ježto pojistné premie mají býti zásadně stejné pro všechny kraje a pro všechny plodiny, povinné pojištěním. Jedna z nejvážnějších námitek je ovšem otázka úpravy dnešního pojištění při přechodu jeho do soustavy pojištění veřejného. Není pochyby, že toto převedení dosavadních pojišťovacích smluv na novou pojišťovnu veřejnou by se neobešlo bez velikého zatížení státu výplatou odškodného. Ministerstvo zemědělství uvedlo, že provedením chystané osnovy by se pojištění zlevnilo, avšak kritika osnov tvrdí, že by zveřejnění pojištění znamenalo spíše jeho zdražení. —ík.

Smlouva o úpravě právních styků s královstvím SHS. Národnímu Shromáždění bude podána k ústavnímu projednání smlouva o právních stycích čsl. republiky s královstvím SHS. Tato smlouva byla ujednána v Bělehradě a podepsána 17. března letošního roku. Dohoda je velmi obsáhlá a týká se všech důležitých oborů právního styku; právní pomoc se bude poskytovat ve věcech občanských přímým stykem soudů. Smlouva podrobně upravuje průvodní moc veřejných listin a obchodních knih z druhého smluvního státu, vykonatelnost exekučních titulů atd. —ík.

Nová úprava věcného práva v čsl. republice. Ministerstvo spravedlnosti vydalo tiskem návrh subkomitétu pro revisi občanského zákoníka pro československou republiku, a to část, jež se týká věcného práva. Referentem a redaktorem publikace je prof. dr. Miloslav Stieber, jenž napsal k návrhu úvod a obsáhlou důvodovou zprávu. Základem návrhu je původní text občanského zákoníka, jenž ovšem byl v mnoha směrech upraven nebo změněn úplně podle požadavků moderní teorie i praxe. Návrh subkomitétu přijímá na př. rejstříkovou hypoteku pro zastavování věcí hromadných a výdělkových i jiných podniků, dále reální břemena, ale i tyto věci zařazuje na příslušné místo do dosavadní soustavy občanského zákoníka. Návrh zavádí také soustavný pořad věcného práva podle zásad moderních zákoníků a novější literatury; jde proto za sebou vlastnictví, právo stavební, služebnosti, právo zástavní a reální břemena, kdežto dosud následovalo za vlastnictvím právo zástavní a pak teprve služebnosti. Nebylo možno zavést rozdělení návrhu na věcné právo k movitostem a nemovitostem, poněvadž by se tím soustava občanského zákoníka příliš porušila. Zajímavá je nová úprava stavebního práva v návrhu; stavební právo bylo by možné na všech pozemcích, lhůta se nestanoví ani maximálně ani minimálně, nýbrž ponechává se dohodě stran, vlastník pozemku má dát za stavbu, jež mu připadne, náhradu. Novou úpravou má se stavební právo učiniti praktičtější, než bylo dosud. —ík.

Dělnické právo na naše právnické fakulty? V prvních dnech tohoto semestru přinesly deníky zprávu, že p. ministr školství a n. o. vznesl na profesorské sbory práv. fakult dotaz, zda by již v semestru 1923—24 mohlo býti na naše fakulty uvedeno »dělnické právo«. Tento počín pana ministra Bechyně je třeba chápati jako odpověď na návrh v tomto smyslu podaný v poslan. sněmovně r. 1921 a později dosti čile veřejně diskutovaný.*) V podstatě jde o následující: V osnově právnických studií má býti umístěn nový speciální obor, pro soustavný a samostatný výklad těch práv. norem, které spolu vnitřně souvisejí tím, že jsou tvořeny z jednoho politického a sociálního hlediska: zákonné úpravy právních poměrů soukromých námezdných zaměstnanců všech kategorií, v jejich

*) »Všehrd« propůjčil své sloupce k diskusi v této otázce již v roč. III. str. 100 a roč. IV. str. 153.)